

POSEBNOSTI ZAGOTAVLJANJA VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU V DEJAVNOSTI VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

SEMINAR
VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU V VRTCIH IN OSNOVNIH
ŠOLAH

12. november 2012

Vsebina predstavitve

- Varnost in zdravje pri delu za učitelje in druge delavce
- Varnost in zdravje otrok
- Varnost in zdravje pri delu kot del kurikukuma v programih vzgoje in izobraževanja

Čemu zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu v vrtcih in šolah?

Vrtci in šole so deležni visokih pričakovanj in pritiskov javnosti glede kakovosti storitev, zmanjšanja stroškov dela, iskanja notranjih rezerv.

Zlasti v kriznih časih postaja vedno bolj jasno, da je treba obravnavati varnost in zdravje pri delu kot sestavni del načrtovanja v vrtcih in šolah in kot sestavni del vzgojnega in izobraževalnega procesa, saj prispeva k cilju zagotavljanja vzgojnega in izobraževalnega uspeha delavcev in otrok.

Nesporno je, da kvalitetno delovno okolje in zadovoljni ter motivirani delavci v veliki meri vplivajo delo delavcev (vzgojiteljev in učiteljev) in posredno tudi na uspeh učencev.

Čemu zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu v vrtcih in šolah?

Izboljšana kvaliteta delovnega okolja pomeni tudi prihranek finančnih sredstev, ker je manj nadomeščanja zaradi bolniških odsotnosti in je boljša javna podoba zavoda.

Kdo je delodajalec?

- Delodajalec je vsaka pravna ali fizična oseba ter drug subjekt, kot je državni organ, lokalna skupnost, podružnica tujega podjetja ter diplomatsko in konzularno predstavništvo, ki na podlagi pogodbe o zaposlitvi zaposluje delavca oziroma ladjar ladje, ki je vpisana v slovenski ladijski register.
- tudi oseba, ki na kakršnikoli drugi pravni podlagi nudi delo delavcu, razen oseb, ki nudijo delo delavcem v gospodinjstvu in nosilcev kmetij, ki opravljajo delo z družinskimi člani na kmetijah v skladu s predpisi o kmetijstvu.
- Kot delodajalec se šteje tudi fizična oseba, ki s člani svojih gospodarstev oziroma z družinskimi člani opravlja pridobitno ali drugo dejavnost.
- tudi uporabnik, h kateremu so v skladu s predpisi, ki urejajo delovna razmerja, napoteni delavci s strani delodajalca, ki opravlja dejavnost zagotavljanja dela delavcev drugemu uporabniku

Temeljna načela pri zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu

- Delodajalec mora zagotoviti varnost in zdravje delavcev pri delu. V ta namen mora izvajati ukrepe, potrebne za zagotovitev varnosti in zdravja delavcev ter drugih oseb, ki so navzoče v delovnem procesu, vključno s preprečevanjem, odpravljanjem in obvladovanjem nevarnosti pri delu, obveščanjem in usposabljanjem delavcev, z ustrezno organiziranostjo in potrebnimi materialnimi sredstvi.
- Če delodajalec prenese strokovne naloge na področju varnosti pri delu na strokovnega delavca ali zunanjo strokovno službo ter strokovne naloge v zvezi z izvajanjem zdravstvenih ukrepov na izvajalca medicine dela, ga to ne odvezuje odgovornosti na tem področju. Tudi obveznosti delavcev glede varnosti in zdravja pri delu ne vplivajo na načelo odgovornosti delodajalca.

Obveznosti delodajalca

- Delodajalec mora po izvedenem ocenjevanju tveganja izdelati in sprejeti **izjavo o varnosti** z oceno tveganja v **pisni** obliki.
- Delodajalec mora sprejeti ukrepe za zagotovitev prve pomoči delavcem in drugim navzočim osebam ter ukrepe za sodelovanje s službo nujne medicinske pomoči.
- Delodajalec mora v skladu s posebnimi predpisi sprejeti ukrepe za zagotovitev varstva pred požarom in evakuacijo ter, kadar je to potrebno, ukrepe za sodelovanje z zunanjimi službami za varstvo pred požarom.
- Navedeni ukrepi ter število delavcev oziroma pooblaščenih oseb po posebnih predpisih, ki jih delodajalec določi za njihovo izvajanje, morajo biti prilagojeni naravi dejavnosti in številu zaposlenih ter morajo upoštevati druge navzoče osebe v delovnem procesu.

Obveznosti delodajalca

Delodajalec mora sprejeti ukrepe za preprečevanje, odpravljanje in obvladovanje primerov nasilja, trpinčenja, nadlegovanja in drugih oblik psihosocialnega tveganja na delovnih mestih, ki lahko ogrozijo zdravje delavcev.

Delodajalec mora načrtovati postopke za primere nasilja in seznaniti z njimi delavce, ki na takih delovnih mestih delajo.

Druge obveznosti delodajalca

- poveri opravljanje nalog varnosti pri delu strokovnemu delavcu, izvajanje zdravstvenih ukrepov pa izvajalcu medicine dela;
- obvešča delavce o varnem in zdravem delu;
- usposablja delavce za varno in zdravo delo;
- zagotavlja delavcem osebno varovalno opremo in njeno uporabo, če sredstva za delo in delovno okolje kljub varnostnim ukrepom ne zagotavljajo varnosti in zdravja pri delu;
- z obdobjimi preiskavami škodljivosti delovnega okolja preverja ustrezne delovne razmere;
- z obdobjimi pregledi in preizkusi delovne opreme preverja njihovo skladnost s predpisi o varnosti in zdravju pri delu;

Druge obveznosti delodajalca

- Delodajalec mora zagotoviti zdravstvene preglede delavcev, ki ustrezajo tveganjem za varnost in zdravje pri delu.
- Delodajalec mora inšpekciji dela takoj prijaviti vsako nezgodo pri delu s smrtnim izidom oziroma nezgodo pri delu, zaradi katere je delavec nezmožen za delo več kot tri delovne dni, kolektivno nezgodo, nevarni pojav in ugotovljeno poklicno bolezen.
- Delodajalec mora delavcem omogočiti, da sodelujejo pri obravnavi o vseh vprašanjih, ki zadevajo zagotavljanje varnega in zdravega dela
Pravico do soupravljanja uresničujejo delavci neposredno, s svojimi predstavniki v svetu delavcev, v skladu s predpisi, ki urejajo sodelovanje delavcev pri upravljanju ali z delavskim zaupnikom za varnost in zdravje pri delu.

Okvare zdravja zaradi psihosocialnih tveganj pri delu

Tveganja za telesno in duševno zdravje na delu izhajajo iz stresa, nasilja, nadlegovanja in trpinčenja, katerim so delavci izpostavljeni pri delu.

Možni vzroki v delovnem okolju:

- pomanjkanje nadzora nad zahtevami in obsegom dela
- ravnanja otrok ali učencev, staršev in sodelavcev
- nasilje in agresivno vedenje na delovnem mestu
- trpinčenje in nadlegovanje
- nekompetentno vodenje
- neustrezna komunikacija
- nejasnosti glede vlog in postopkov v delovnem procesu
- neusklajenost domačega in delovnega življenja
- slabo obvladovanje konfliktnih situacij
- pomanjkanje podpore vodstva in sodelavcev,

Tveganje za zdravje zaradi bioloških dejavnikov pri delu

Možnost bolezni zaradi prisotnosti bioloških dejavnikov se preprečuje z naslednjimi ukrepi v vrcih in šolah :

- redno umivanje rok
- Cepljenje delavcev
- Pogosto in skrbno čiščenje vrtčevskih in šolskih prostorov
- Skrbno čiščenje telesnih tekočin in izločkov
- Skrbno ravnanje in odstranjevanje odpadkov (plenice)
- Skrbno ravnanje in čiščenje prostorov in kletk za živali oz. hišne ljubljence
- Uporaba osebne varovalne opreme

Druga pogosta tveganja za nezgode in okvare zdravja

- Zaradi uporabe nevarnih snovi ali nevarne opreme v učilnicah za kemijo, biologijo in fiziko, ter v učilnicah za likovni in tehnični pouk
- Zaradi nevarne opreme v telovadnicah
- Zaradi udeležbe na šolskih ekskurzijah, izletih in športnih dnevih

Opomba:

Otrokom in učencem mora šola ponuditi širok spekter aktivnosti, zagotavljanje varnosti in zdravja za učitelje in otroke pa mora biti sredstvo, da aktivnosti potekajo in se končajo varno, ne pa ovira za njihovo izvedbo.

Pomembno je, da se otroci naučijo razumeti in obvladati tveganja, katera je sicer v življenju normalno pričakovati.

Učitelji morajo biti usposobljeni, da zagotovijo svojo lastno varnost in varnost otrok.

Temeljno načelo

Vzgoja in izobraževanje v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu sta sestavni del programov izobraževanja na univerzah in šolah vseh vrst in stopenj.

Usposabljanje za varno in zdravo delo je sestavni del uvajanja v delo.

Hvala za pozornost